



ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Nakládání s odpady charakteru vedlejších živočišných produktů

Ing. Petr Havelka

náměstek pro sekci technické ochrany ŽP

ředitel odboru odpadového hospodářství

ČIŽP - ředitelství

Obsah prezentace

- Legislativa
- Legislativa – odpady s charakterem VŽP
- Vedlejší živočišný produkt
- Odpady s charakterem VŽP
 - kuchyňské odpady
 - zmetkové potraviny
- Zpracovatelská zařízení
- Zařízení k odstranění

Legislativa

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1774/2002 ES, o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu (dále též „nařízení 1774/2002“)**
 - Cíle – způsob nakládání s VŽP s ohledem na minimalizaci rizika ohrožení zdraví lidí a zvířat
 - Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (související)
 - Dozor - MZe (SVS – KVS, ÚKZUS, SZPI)
- **Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (dozor MZ - KHS)**
- **Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech (dále též „ZO“)**
(dozor MŽP – ČIŽP, KÚ, ORP)
- **Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s BRO**
- **Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci**

Nařízení 1069/2009/ES
o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty
živočišného původu a získané produkty, které nejsou
určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení 1774/2002/ES
ze dne 21.října 2009

- Vstoupilo v platnost 4.12.2009 a účinné je od 4. března 2011
- komplexně upravuje problematiku vycházející ze zkušeností s používáním nařízení 1774/2002
- **Některé důležité změny:**
 - pojem „kuchyňský odpad“ je nahrazen pojmem „**odpad ze stravovacích zařízení**“
 - **zaveden nový pojem „tlaková sterilizace“**

Legislativa

odpady s charakterem VŽP

- **§ 2 odst. 1 písm. f) ZO**
 - ZO se nevztahuje na nakládání s VŽP (konfiskáty živočišného původu = VŽP)
- **§ 3 odst. 5 zákona o veterinární péči**
 - Na nakládání s vedlejšími živočišnými produkty se nevztahuje zákon o odpadech s **výjimkou** případů stanovených předpisem Evropských společenství (1774/2002).

Výjimky

- Některé VŽP mohou být v souladu s nařízením odstraňovány nebo využívány v zařízeních určených k nakládání s odpady, jsou pak odstraňovány nebo využívány za obdobných kritérií jako odpady.
- Dochází k “souběhu“ legislativy na úseku veterinární péče a odpadového hospodářství.

→ **Nejasnosti při aplikaci legislativy: VŽP x odpad + vyplývající povinnosti**



Vedlejší živočišný produkt

- **Vedlejší živočišné produkty (dále též „VŽP“)**

„Celá těla nebo části těl zvířat nebo materiály 1., 2. a 3. kategorie, které nejsou určeny k lidské spotřebě, včetně vajíček, embryí a spermatu; přičemž materiály 1. až 3. kategorie jsou vedlejší produkty živočišného původu uvedené v článku 4 až 6 nařízení.“



- **Odpady s charakterem VŽP**

(např. kuchyňský odpad, zmetkové potraviny, hnůj)

Odpady s charakterem VŽP

- Kuchyňské odpady



- Zmetkové potraviny



Kuchyňské odpady

- **Kuchyňský odpad (odpad ze stravování)**

„Veškerý potravinový odpad včetně použitého stolního oleje s původem v restauracích, stravovacích zařízeních a kuchyních včetně ústředních kuchyní a kuchyní v domácnosti.“



- dělení podle nařízení 1774/2002
 - materiály 1. kategorie – odpad z mezinárodní přepravy
 - materiály 3. kategorie - ostatní kuchyňský odpad
- **Zákaz zkrmování (mimo kožešinová zvířata)!**

Kuchyňské odpady materiály 1. kategorie

Odpad z pohostinství a stravování vzniklý v prostředcích mezinárodní přepravy (např. letiště)

- Původci – souběh legislativy

povinnosti podle ust. § 16 ZO

- **kritéria** pro shromažďování, přepravu a skladování podle článku 7 nařízení 1774/2002 (příloha č. 2)

- Způsoby zpracování

- **nejčastěji odstranění jako odpad** » na skládce nebo ve spalovně (registrace KVS)
- **možnost likvidace jako VŽP**
» v asanačním ústavu

- Kontrolní kompetence

- **Nařízení 1774/2002** - KVS (kontroly shromažďování u původce, kontroly obchodních dokumentů k přepravě, odstranění v sanačních ústavech nebo ve spalovnách)
- **ZO** – ČIŽP, KÚ, ORP (kontroly původců, kontroly zařízení podle ust. § 14 odst. 1 ZO, popř. IP – skládky, spalovny)

Kuchyňské odpady materiály 3. kategorie

Odpad ze stravování a pohostinství jiný než odpad uváděný v čl. 4 odst. 1 písm. e) nařízení (gastroodpad)

- **jsou odpadem ve smyslu ZO**
kat. č. 20 01 08 – BRO z kuchyní a stravoven,
kat. č. 20 01 25 – jedlý olej a tuk
- Původci odpadů
 - materiály určené ke zpracování v bioplynové stanici nebo v kompostárně => nakládání jako s odpady již u původce
 - povinnosti původců podle **ust. § 16 ZO**
 - povinnosti původců podle vyhlášky č. 383/2001 Sb.

(např. zařazení odpadu, shromažďování – vhodné shromažďovací nádoby, zabezpečení odpadu před nežádoucím znehodnocením či únikem, předání oprávněné osobě, vedení průběžné evidence, zaslání hlášení)

Kuchyňské odpady materiály 3. kategorie

- Způsoby zpracování

- zpracování odpadu v **bioplynové stanici, kompostárně (registrace KVS)**
- odstranění jako odpad na **skládce, spalování**



- Kontrolní kompetence

- **ZO** » ČIŽP, KÚ, ORP (kontroly **povinností původců** podle § 16 ZO)

» ČIŽP, KÚ, ORP, (kontroly **zařízení** podle ust. § 14 odst. 1 ZO, popř. IP - bioplynové stanice, kompostárny, event. skládky, spalovny)

» KVS (bioplynové stanice, kompostárny – technologická kritéria pro zpracování podle nařízení 1774/2002, registrace)

Zmetkové potraviny I.

jsou součástí kategorie 3

- **Prošlé potraviny živočišného původu**
(mléčné výrobky, masné výrobky apod.)

„Zmetkové potraviny živočišného původu nebo zmetkové potraviny obsahující produkty živočišného původu s výjimkou kuchyňského odpadu, které z obchodních důvodů, z důvodů závady při výrobě nebo balení nebo jiné závady, nepředstavující nebezpečí pro lidi nebo zvířata již nejsou určeny k lidské spotřebě.“

- **jsou VŽP, se kterými je možno nakládat v „odpadářských“ zařízeních**

Výjimka

- Zmetkové potraviny, které nebyly v kontaktu s potravinami živ. původu (pečivo, těstoviny, tyto lze zkrmovat) nejsou VŽP.
 - předání jako odpadu do zařízení podle § 14 odst. 1 ZO (nakládání jako s BRO)
 - není nutná registrace u KVS



Zmetkové potraviny II.

- Evidence - povinnost vést záznamy o přepravě VŽP; jejich archivace 2 roky (nejedná se o evidenci odpadů); kontrolu provádí KVS
- Způsoby zpracování
 - zpracování VŽP v **bioplynové stanici** nebo v **kompostárně** (registrace KVS, výsledný produkt nesmí být použit jako hnojivo, krmivo či půdní přípravek » pouze spálení či spoluspálení) – limitováno přítomností obalového materiálu
 - odstranění VŽP ve **spalovně** (registrace u KVS)
 - odstranění VŽP na **skládce** (ZO, provozní řád)
- Kontrolní kompetence
 - vždy KVS – i kontrola nakládání s výstupem z BPS a K
 - pouze při předání na skládku » ZO – ČIŽP, KÚ, ORP



Zpracovatelská zařízení I.

- **Požadavky nařízení 1774/2002 na zařízení zpracovávající VŽP (bioplynové stanice, kompostárny)**

- kontroluje KVS
- obvykle řešeno provozním řádem



- Hygienické požadavky
 - **zpracování VŽP** max. do 48 hod po dodání
 - **správné skladování**
 - Nádoby a dopravní prostředky, používané k přepravě nezpracovaných materiálů, musí být ve vyhrazeném prostoru očištěny. Tento prostor musí být proveden tak, aby se zabránilo **nebezpečí kontaminace** zpracovaných produktů.

Zpracovatelská zařízení II.

- Osoby, pracující v nečisté části, nesmí vstupovat do čisté části bez toho, aby si převlékly pracovní oděv a přezuly nebo vydezinfikovaly pracovní obuv. Vybavení a nástroje z nečisté části lze přemísťovat pouze po vyčištění a vydezinfikování. (**zavedení režimu pohybu**)
- **Odpadní vody** pocházející z nečisté části musí být upraveny způsobem zaručujícím zničení pokud možno všech patogenů.
- Musí být přijata **systematická ochranná** opatření proti ptákům, hlodavcům, hmyzu a jiným škůdcům (program hubení škůdců).
- Pro všechny části provozů musí být **zavedeny a doloženy čisticí postupy** (vybavení a čisticí prostředky).
- Hygienický dohled musí zahrnovat **pravidelné kontroly prostředí a vybavení**. Rozvrh a výsledky kontrol musí archivovány min. **po dobu dvou let**.

Zpracovatelská zařízení III.

- **Vybavení** a zařízení musí být udržovány v dobrém stavu a měřicí zařízení musí být v pravidelných intervalech kalibrována.
- Se zpracovanými produkty se musí manipulovat a musí být skladovány způsobem **bránícím rekontaminaci**.

Zpracovatelská zařízení IV.

Technologické požadavky

- Požadavky na **materiály 3. kategorie**, používané jako suroviny v závodech na výrobu bioplynu, vybavených pasterizační/sanitační jednotkou:
 - a) maximální velikost částic před vstupem do bioplynové jednotky - 12 mm;
 - b) minimální teplota všech materiálů v bioplynové jednotce - 70 C;
 - c) minimální doba ošetření v bioplynové jednotce bez přerušení - 60 minut.
- Finální produkt musí splňovat specifické mikrobiální požadavky.
- Obdobné podmínky platí i pro kompostování materiálů 3. kategorie.

Zařízení k odstranění

- **Skládky**
 - příjem odpadů v souladu s provozním řádem
- **Spalovny**
 - příjem odpadů v souladu s provozním řádem
 - v případě příjmu VŽP » registrace u KVS



ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Děkuji za pozornost

Ing. Petr Havelka

havelka@cizp.cz